

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

Схвалено вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
(протокол №1 від 19 січня 2024 р.)

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

**Методика навчання української мови (за МНП Н.Голуб, О.Горошкіна)
та української літератури (за МНП Т. Яценко та ін.)
за новим державним стандартом базової середньої освіти (7 клас)**

Категорія слухачів: педагогічні і науково-педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти та установ (учителі української мови і літератури, інтегрованого курсу літератур) усіх кваліфікаційних категорій, методисти, викладачі.

Київ–2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму підвищення кваліфікації розроблено з урахуванням професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23 грудня 2020 року № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, наказу Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 р. № 904 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти», відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 № 988-р. та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність педагогічних працівників з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України.

Мета програми – модернізувати професійну компетентність педагогів, необхідну для організації освітнього процесу, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та Державного стандарту базової середньої освіти.

Напрям. Розвиток професійних компетентностей учителів: знання навчального предмета, сучасних фахових методик і технологій.

Зміст. Зміст програми підвищення кваліфікації містить професійно орієнтований і фаховий складники. Забезпечує ознайомлення із сучасними тенденціями в методиці навчання української мови, нормативно-правовим і навчально-методичним забезпеченням викладання української мови у 7 класі закладів загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи.

Цільова аудиторія – педагогічні і науково-педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти та установ (учителі української мови усіх кваліфікаційних категорій, методисти).

Обсяг / тривалість 30 годин / 1 кредит ЄКТС, з яких 12 годин реалізовано у формі інтерактивних відеоконференцій / вебінарів, 10,5 годин – у формі індивідуальної роботи з консультуванням викладачів, 7,5 годин – виконання завдань.

Форма навчання: дистанційна (в синхронному та асинхронному режимах).

Теоретична складова навчальної програми реалізується засобами інтерактивних відеоконференцій / вебінарів тощо. Практична складова реалізується у формі індивідуальної роботи з консультаціями викладачів. Самостійна робота слухачів передбачає пошук та опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, виконання тестових завдань тощо.

Місце реалізації програми – онлайн-платформа Zoom, Видавничий дім «Освіта».

Вартість навчання – зазначені освітні послуги надаються безоплатно.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться.

Метою цього курсу є вдосконалення раніше здобутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» у межах професійної діяльності або галузі знань.

1. Формування та розвиток **загальних компетентностей**:

ЗК.01. Громадянської, що виявляється в здатності діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК.02. Соціальної, що виявляється в здатності до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.03. Культурної як здатності виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерської як здатності до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. Підприємницької, що виявляється в здатності до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

2. Формування та розвиток **професійних компетентностей** учителя щодо виконання фахових функцій: мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, психологічної, здоров'язбережувальної, проєктувальної, організаційної, оцінювально-аналітичної, інноваційної, рефлексійної та компетентності навчання впродовж життя.

Цільове зосередження розвитку **предметно-методичної компетентності**, що виявляється в таких здатностях: моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчальних досягнень учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та наскрізні вміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення учнів.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

▪ мети компетентнісного потенціалу освітньої галузі/навчального предмета ; сутності наскрізних для всіх компетентностей умінь;

- основних груп обов'язкових результатів навчання учнів в освітній галузі;
- загальної характеристики базових знань з освітньої галузі;
- змісту предмета й методик його викладання;
- форм, методів, технологій навчання, виховання й розвитку учнів засобами освітньої галузі, навчального предмета;
- особливостей реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі.

Уміння:

- проектувати навчальні заняття на основі програм і підручників;
- здійснювати діагностику готовності учнів до навчання, інтерпретації результатів виконання практичних завдань;
- добирати ефективні технології, методи, інструменти і засоби навчання;
- розвивати ключові компетентності учнів, уміння, спільні для всіх компетентностей, формувати готовність до їх застосування в навчальних і життєвих ситуаціях;
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію навчальних предметів/інтегрованих курсів;
- добирати традиційні та інноваційні методики навчання;
- використовувати безпечне освітнє цифрове середовище для організації та управління освітнім процесом, організації групової взаємодії, зворотного зв'язку;
- упроваджувати в практику роботи здобутки інноваційних міжнародних освітніх систем.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- власного професійного розвитку педагога в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення; визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам;
- створення методичних кейсів навчального предмету задля підвищення якості викладання та навчання;
- планування освітньої діяльності, самостійного розроблення дидактичних матеріалів; формування умов досягнення успішного результату практичної діяльності.

Документ, що видається – за умови успішного опанування змісту всіх запланованих модулів і виконання практичних завдань (не менше 80% кожного з модулів) слухачі отримують сертифікат з описом досягнутих результатів:

знання нормативно-правових, дидактико-методичних засад організації процесу навчання української мови у закладах загальної середньої освіти на засадах концепції нової української школи;

уміння організувати освітній процес на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого та інтегративного підходів;

досвід реалізації методики навчання української мови в 7 класах закладів загальної середньої освіти.

Забезпечення розміщення програми - на вебсайтах Інституту педагогіки НАПН України, українського проєкту «Якість освіти».

	Зміст навчання	Всього, год	Конференції / вебінари, год	Індивідуальні заняття з консультаціями викладачів, год	Виконання завдань, год
1.	Модуль 1. Організація навчання української мови в 7 класі НУШ	4	2	1	1
1.1	Забезпечення викладання української мови в 7 класі НУШ (модельна програма, інструктивно-методичні листи МОН, концептуальні засади підручника)		1		
1.2	Реалізація принципів компетентнісного навчання (за підручником А.Ворон, В.Солопенка)		0,5	1	
1.3	Реалізація мовленнєвої, діяльнісної і соціокультурної компонент у підручнику		0,5		1
2	Модуль 2. Техніка повільного читання як методика цілісного аналізу тексту	5	2	2	1
2.1	Специфіка аналізу ліричного твору		1	1	
2.2	Особливості аналізу епічного твору (його фрагменту)		1	1	1
3.	Модуль 3. Новації в	2	1	0,5	0,5

	оцінюванні				
3.1 .	Оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови (групи загальних результатів)		1	0,5	0,5
4	Модуль 4. Прийоми мнемотехніки на уроках української мови та літератури	5	2	2	1
4.1 .	Теоретичні основи мнемотехніки		1		
4.2 .	Кодування образів, з'єднання двох образів, запам'ятовування послідовності, закріплення в пам'яті		0,5	1	
4.3	Як вплинути на процес забування людиною інформації		0,5	1	1
5.	Модуль 5. Використання освітніх цифрових ресурсів під час викладання української мови	6,5	2,5	2	2
5.1 .	Цифровий додаток до підручника: змістове наповнення й можливості використання		1		
5.2 .	Інтерактивні вправи та завдання – засоби залученості учнів до співпраці й співтворчості		1	2	2
5.3 .	ШІ (штучний інтелект) на допомогу вчителю		0,5		
6.	Модуль 6. На допомогу	5	2	2	1

	вчителів: цифровий додаток як складова навчально- методичного комплекту з української літератури				
	Тексти художньої літератури та медіаматеріали		0,5		
	Вимірювальні інструменти (діагностичні та контрольні тести, зразки шкалювання);		0,5	0,5	
	Методичні консультації для вчителя та учнів		0,5	0,5	
	Інтерактивні форми роботи на уроці		0,5	1	1
7.	Підсумкова дискусія (зворотний зв'язок) з учителями, виконання завдань та обмін практичними здобутками	2,5	0,5	1	1,5
	Разом годин	30	12	10,5	7,5

Розробники програми
Алла ВОРОН, Володимир СОЛОПЕНКО, Людмила КОВАЛЕНКО,
Ніна БЕРНАДСЬКА